

Voltreffer met sociale trekjes

Het heeft bijna een jaar geduurd sinds ie werd aangekondigd, maar onlangs stond dan toch eindelijk de MatrixBrute voor de deur. Is Arturia's duurste synth z'n geld waard?

door Ruud Lekk > ruud@interface.nl

INFO

• prijs incl: € 2418,-
• distributie: Pro Media Connect, 0252 629365
• internet: www.promediaconnect.nl
www.arturia.com

De MatrixBrute is Arturia's nieuwe vlaggenschip, en heeft als zodanig wel wat te bewijzen. Want als je bijna 2.400 euro vraagt voor een dergelijke complexe doch monofone machine, moet wel alles 100 procent in orde zijn. En Arturia is geen Roland, Dave Smith of Moog, die door hun rijke historie met van alles en nog wat kunnen weggomen. Het blijven toch nog steeds 'die softwarejongens die nu ook synths maken'. Bovendien zijn de kleine Brutes weliswaar zeer succesvol, maar je moet er wel mee om kunnen gaan. Natuurlijk

ging social media volop los toen Arturia de MatrixBrute vorig jaar aankondigde, maar de algemene teneur was duidelijk: het moest geen 'grote MiniBrute' zijn qua sound.

Arturia lijkt die kritische houding van de potentiële klant te hebben voorzien, want de MatrixBrute is een voorbeeldige synthesizer – 23 kilo schoon aan de haak, metalen behuizing en alles is echt superstevig. Met zijn opklapbare bedieningspaneel à la Minimoog of Voyager is ie superflexibel en ziet ie er geweldig uit. Ook het keyboard is super: lichte, relatief platte toetsen die razendsnel spelen en waar ook velocity en aftertouch niet alleen prima werken, maar

ook gemakkelijk te doseren zijn. Wegens ruimtegebrek heb ik de MatrixBrute ingezet als masterkeyboard, en dat werkt prima. De eerste pluim is binnen.

Parafonisch

De MatrixBrute is een analoge synth waaroverheen de matrix als digitale bediening is geplaatst. Het gehele signaalpad is dus analoog. De synth is in principe monofoon, maar z'n drie oscillators kun je 'parafonisch' gebruiken om akkoorden van maximaal drie noten te spelen, en er is een Split mode waarbij twee voices door een filter/envelope gaan en één voice door een andere. Zo kun je in combinatie met het splitsen van het keyboard bijvoorbeeld twee sounds tegelijk maken, bijvoorbeeld bas en melodie. Dat alles gaat wel via één midikanaal. Hij is dus niet multitimbraal, maar het keyboard is in

mid-out mode wel gewoon polyfoon.

We hebben dus drie oscillators. De eerste twee zijn identiek, met zaagtand, pulse en driehoeks golven, die elk een extra parameter hebben om het geluid wat meer body te geven. Dit kennen we ook van de MiniBrute. De supersaw vind ik zelf niet zo heel spannend (voor mij is een goede zaagtand al lekker genoeg), de Metalizer werkt voor bepaalde metalige klanken wel erg goed, en alleen de pwm heb ik vrijwel altijd aan staan. De pulse wave en ik wilden maar geen vriendjes worden tot ik ook hier, net als bij de kleine Brutes, het inmiddels gevleugelde begrip 'minder minder' in de praktijk bracht.

Want ook bij deze synth ga je snel te ver. Op allerlei plekken ontstaat vervorming als je een parameter op 10 zet. Dus in de mixer: waveforms op 5, niet hoger. PW-modulatie: een heel klein tikkie, en dan de PW-knop nog helemaal terugdraaien. Dan lijkt het ergens op. De zaagtand knettert trouwens wel dat het een lieve lust is, en ook de subs per oscillator doen het prima.

Slim bedacht

Oscillator 3 is dan een beetje Moog-achtig inzetbaar als modulatiebron en als derde audiobron. Hij heeft alleen de basisgolven, maar in tegenstelling tot bijvoorbeeld een Minimoog kan ie lfo en standaard-vco tegelijk zijn: de lfo-snelheid is dan instelbaar via de Divider-knop. Slim bedacht!

Hetzelfde filter als in de Minibrute vinden we hier terug: de Steiner Parker, zowel als low/high band pass- als notchfilter. Wel kun je kiezen uit een 12 of 24dB/oct-optie. Daarachter zit een klassiek Moog ladderfilter, met dezelfde opties. Leuk is dat je per oscillator (en ook voor externe audio en ruis) kunt kiezen door welk filter het gaat (of door allebei), en dat de filters serieel of parallel kunnen werken. Dat dit flink wat klankmogelijkheden oplevert, is duidelijk.

Dan zijn er drie envelope generators van het standaard adsr-type, en twee lfo's met een hele berg golfvormen en phase (lfo 1) of delay (lfo 2)-parameters. We hebben ook nog vier modulatieparameters, waar de oscillators en ruis elkaar of het filter moduleren. Deze >>

De zaagtand knettert dat het een lieve lust is

Een modulaire synth kan er een puntje aan zuigen!

zijn geheel in het analoge bereik gehouden, en zijn vooral goed voor fm-achtige sounds. Wat ik wel mis, is een ringmodulator. Zeker op een synth die zo bol staat van de vervormingseffecten zou die op z'n plaats zijn.

Matrix en connext

Achterop vinden we een hele berg aansluitingen, van drie midipluggen tot usb (midi en data), een audio-input met zijn eigen volumeregelaar, een insertjack om bijvoorbeeld een effectenbak op aan te sluiten én de droom van iedereen met een euroracksysteem: 1x gate-in/out, 1x sync-in/out en 12x cv-in/out. Ook die zijn verbonden met de matrix.

Die matrix is natuurlijk de partytrick van deze synthesizer. Alle specs zijn leuk, maar hier draait het om. Arturia zelf maakt vergelijkingen met bijvoorbeeld de patchmatrix van een klassieke EMS-synth of zelfs eenmodular. Een modulatiematrix zelf is niks nieuws; vrijwel elke synth heeft er eentje. Het zijn simpelweg de routings die je kunt toewijzen voor modulatie in je geluid, en dat gaat van iets simpels als je modulatiewiel toewijzen aan de vca zodat je een vibrato-effect krijgt, tot de meer uitgebreide routings in bijvoorbeeld Waldorf synths. Mijn Microwave XT heeft bijvoorbeeld tweemaal zo veel sources en destinations als de MatrixBrute, en überhaupt zestien commando's om toe te wijzen.

Het grote probleem bij al deze mogelijkheden is dat hoeveel knoppen een synth ook heeft, de modulatiematrix altijd verborgen zit in menu's. Daarom is het in 99% van de gevallen een totale crime om in te stellen, laat staan om eens lekker creatief mee aan de gang te gaan. Dus blijft het systeem vaak ongebruikt. Modulaire synths of de oude EMS synths hadden dat beter voor elkaar; bij beide zie je wat je doet. Bovendien kunnen ook audio- en cv-signalen door elkaar worden gebruikt, wat nog meer spannende sounds oplevert. Enige issue bij die synths is

weer dat ze geen geheugens hebben.

Kortom: de door Arturia ontworpen matrix is een *best of both worlds*-idee: alles is zichtbaar en er zijn geheugens waarin ook de matrix-instellingen worden opgeslagen.

Modulatix en routix

Hoe werkt het? Aan de linkerkant heb je alle modulatiebronnen: lfo's, envelope generators, modulatiewiel, sequencer, aftertouch, et cetera. Aan de bovenkant staan alle bestemmingen: pitch van de vco's, pwm, filter cutoff, enzovoorts. Om de filter-cutoff te moduleren met lfo 2, volg je simpelweg dat rijtje naar rechts tot je de cutoff tegenkomt, drukt de schakelaar in (die wordt dan roze) en voert een waarde in met de draaiknop – dat kan positief of negatief. En klaar.

Nu zijn dit – hoewel een droom qua eenvoud – nog allemaal niet echt bijzondere mogelijkheden. Filter cutoff modulatie is niet heel speciaal. Echt leuk wordt het met de vier vrij toewijsbare bestemmingen: houd er eentje ingedrukt en draai aan een potmeter die je wilt moduleren. Nu is dat je bestemming. Zo kun je bijvoorbeeld afzonderlijke onderdelen van een envelope generator, resonance en ook de parameters van de ingebouwde effecten moduleren.

Een andere bron van audiovermaak zijn de M1-M4 controllers; daar kun je een hele berg modulatiematrix aan toewijzen (het idee is dat je door aan een knop te draaien meerdere parameters tegelijk verandert). Maar je kunt die via de toewijsbare slots ook zelf weer als doel gebruiken en ze bijvoorbeeld door een van de lfo's op sync-tempo laten bewegen. Je kunt dus echt de gekste

dingen doen.

En die cv-inputs en -outputs dan? Die corresponderen met twaalf bestemmingen op de matrix. Dus de cv-output Steiner Cutoff stuurt alle modulatie uit die je op de matrix aan de cutoff van het Steiner-filter toewijst. Natuurlijk kan het best zijn dat je een cv-output alleen extern wilt gebruiken, zonder dat je de interne sound ook moduleert: dan gebruik je hiervoor een pad dat niet in je sound zit (in dit geval bijvoorbeeld als je alleen het ladderfilter gebruikt).

Volop beweging

Waar leidt dat allemaal toe? Vooral veel beweging. Een leuk patchvoorbeeld: een basje. Normaal gesproken gebruik je een of twee oscillators, beetje resonance, je moduleert het filter een beetje voor wat levendigheid, en klaar.

Op de MatrixBrute kan er meer. Stuur oscillator 1 door filter 1, en 2 door filter 2. Je stuurt lfo 1 naar beide filters: niet naar de cutoff, maar naar het volume. Filter 1 positief, 2 negatief. Dus als filter 1 klinkt, hoor je 2 niet. Lfo 2 kan dan wel naar de cutoff volgens hetzelfde principe, maar kan ook naar lfo 1 amount; dus 2 bepaalt dan hoeveel modulatie 1 geeft. Je kunt beide ook nog midi-sync geven. Stel de filters licht verschillend in, en gebruik lfo 3 om bijvoorbeeld de resonance van beide filters op eenzelfde manier (dus de een positief, de ander negatief) aan te sturen voor een subtiel fluitje onder de sound.

Als je dit al met een simpel basgeluidje kunt doen, kun je je voorstellen wat er mogelijk is met grotere patches. En cv van een

eurorack-modular. Of een externe synth via de audio-input die je met cv/gate aanstuurt.

Het gezegde luidt dan weliswaar *the sky is the limit*, maar dat is natuurlijk niet helemaal waar. Want de MatrixBrute beschikt over drie oscillators met allemaal redelijk standaard golfvormen; zoiets als wavetables hebben we niet. En ook de modulatiebronnen zijn niet supergek: omdat de matrix alleen met digitale voltages werkt, kun je bijvoorbeeld de audio-input niet als bron gebruiken. Daarom zitten de audiomodulatieknoppen ook elders op de synth, en die zijn dus niet op de matrix aanwezig. Ook de envelope generators zijn van het standaard adsr-type: geen extra stages, geen loopmogelijkheden. De lfo's zijn wel zeer compleet trouwens.

Follow my steps

Er is verder een redelijk uitgebreide arpeggiator aan boord en een stepsequencer, die beide ook via het matrixpanel bediend kunnen worden. De arpeggiator is behoorlijk standaard qua mogelijkheden. De stepsequencer heeft 64 steps per sequence, en kan als bijzonderheid bij elke noot ook voorzien worden van drie extra 'sporen': Accent, Slide en Mod. Bij dit modulatiespoor kun je aan elke step modulatie toewijzen, die je vervolgens een waarde geeft. Voorbeeld: van de zestien

SPECIFICATIES

- 3 oscillators met zaagtand, pulse en triangle waves
- suboscillator op osc 1 en 2
- ruisgenerator
- Steiner Parker en Moog Ladder filters, 12/24dB/oct, serieel of parallel schakelbaar, low/high/band pass en notch
- 3x adsr-envelope generator
- 2x lfo met clock sync
- 4x audiomodulatie
- arpeggiator
- 64-steps sequencer
- analoge effecten
- 16x16 modulatiematrix, waarvan 4 slots vrij toewijsbaar
- audio-input met gain control en gate extractor
- stereo-outputs
- midi-in/out/thru
- 12x cv-in/out
- gate-in/out, clock-in/out
- usb-verbinding met software/ librarian
- 4 macroknoppen
- 4-octaafs keyboard met velocity en aftertouch
- 256 geheugenplaatsen
- afmetingen: 860x432x107mm
- gewicht: 20kg

steps die je gebruikt, moduleer je step 2, 6 en 14. Vervolgens ga je naar de modulatiematrix en wijs je het sequencerspoor toe aan een parameter, bijvoorbeeld weer de filter-cutoff. Speel je nu de sequence af, dan gaat op steps 2, 6 en 14 het filter verder dicht dan op de andere steps. Ook is er nog een mode waar je arpeggiator en sequencer kunt combineren, maar die werkte bij mijn vroege versie van het operating system nog niet. Ook hier bewijst de matrix zijn diensten, omdat ie functioneert als visuele hulp voor de sequencer.

Je kunt trouwens ook leuke patchtrucs uithalen: zo kun je de sequencer klokken met z'n eigen lfo. Dat kan niet via de matrix, maar wel door buitenom een van de cv-outs in de sync-input te pluggen. En de ene lfo kun je dan weer met de andere aansturen om de meest waanzinnige clock madness te krijgen. Daar kan een modulaire synth nog een puntje aan zuigen!

Inspirerend

Wat nodigt de MatrixBrute uit tot experimenten! Ik heb nog nooit een synth onder handen gehad die deze toegankelijkheid van modulatieparameters combineerde met geheugens, en het is simpelweg een openbaring om op deze manier te werken. Waren

al mijn synths maar zo toegankelijk! De enige die qua interface en puur werkgenot in de buurt komt, is de DSI Prophet 12. Maar zelfs daar ontbreekt iets als deze matrix natuurlijk.

En omdat al deze parameters zo toegankelijk zijn, ga je ze ook gebruiken. Het is een waanzinnig inspirerende synth om lekker mee aan de slag te gaan. En je kunt er nog wat van opsteken ook, want door die matrix is het ook heel gemakkelijk om presets te ontleiden. Het is dus ook een prima apparaat om synthese op te leren.

Wat de presets helaas niet doen, is ook de potmeters op hun juiste plek zetten – een bekend probleem van analoge synths met geheugens. Op dit moment is er nog niet echt een indicatie die aangeeft wat de stand van een knop moet zijn om overeen te komen met de preset, maar in Arturia-forums wordt er druk over gesproken. Het zou me dan ook niks verbazen als in een van de komende updates iets zou zitten. Wel is er nu een speciale Panel-schakelaar waarbij de synth schakelt tussen een preset en de livestand van alle analoge knoppen en faders.

De synth beschikt voor informatie trouwens – naast de matrix zelf – over twee displays: een standaard numeriek lcd-display voor patchnummers en parameterwaarden en, vrij bijzonder, een E-Ink-schermje (Elektronic >>

MatrixBrute voor externe instrumentalist

Leuk, denk je nu, maar ik speel voornamelijk basgitaar. Of gitaar. Of blokfluit. Ook hiervoor heeft de MatrixBrute het een en ander te bieden via de externe input. Die heeft ten eerste een gainknop en instrument/line-selector, zodat je bijvoorbeeld een gitaar direct kunt inpluggen en dan hoor je dit via de externe input op de mixer. So what, denk je nu. Maar daar begint de lol pas. Want er is ook een gate extractor aanwezig, die bijvoorbeeld de envelopes triggert als je aanslaat op

je gitaar. Je kunt dat ding ook voor andere jolijt gebruiken trouwens. Dol op de groove van je TR-808? Trek een 808-audiospoor de MatrixBrute in, gebruik dat om de envelopes te triggeren, en je groove werkt ook op de synthlijn. Als je dj-sets doet met vrij minimale techno, kan zelfs die sound als envelope trigger dienen, en kun je zelf in sync arpeggiootjes toevoegen.

Maar terug naar de gitaar. Natuurlijk kun je de interne effectensectie gebruiken: reverb, delay, chorus, allemaal met midtempo sync

natuurlijk. Leuker wordt het met de overdrive tools van de MatrixBrute. Schakel de filters serieel, zet ze alle twee wijd open en zet beide drives op 10: een mooie *crunchy* toon is het gevolg. Wil je het wat steviger? Zet dan beide Brute Factors een stukje open voor mooie volle distortion. En allemaal 100% analog, hè? Zonder digitale trucjes.

Wil je lekker strak meespelen met een drummachine of baslijn? Zet de gate extractor dan uit en laat de envelopes triggeren door de sequencer. Je

kunt gewoon een standaard lege sequence gebruiken (de toonhoogte maakt immers niet uit), en je gebruikt de gates om de envelopes te triggeren, zodat je 100% strak met een al dan niet snaarstrakke tremolo (afhankelijk van de envelope settings) kunt meespelen met een track. Voor bassen kun je zo bijvoorbeeld ook envelope followers of wahwah's maken. Het enige wat ontbreekt, is een pitch to voltage-systeem à la Korg MS-20, maar je kunt niet alles hebben...

Ink) met daarop de patchnaam en de routing voor de vier vrije modulatiebestemmingen. Helaas is dat scherm best wel klein en ook nog eens niet verlicht. In de studio met een lamp of daglicht gaat het nog wel, maar in een donkere hoek of op een podium heb je er niets aan. Maar goed, je hebt het ook niet echt nodig.

Sociale synth

En hoe klinkt de synth? Da's een lastige vraag, want de MatrixBrute heeft niet een-twee-drie een eigen karakter. Hij klinkt modern analoog, redelijk strak. Niet meteen zo 'oud' als een MFB Dominion bijvoorbeeld, maar met een beetje programmeren kan ie dat wel. De echte 'schop in de edele delen'-bassen van een Moog heeft ie ook niet, hoewel ook die sound dicht kan worden benaderd.

Het is ook beslist geen Mini- of Microbrute; het klankpalet is vele, vele malen breder. Dat komt voor een groot deel ook door het ladderfilter. Iets als een DSI Pro 2 is veelzijdiger qua waveforms, maar heeft weer digitale oscillators. Puur qua sound zit de synth overal een beetje tussenin. En hoewel de een dat als karakterloos zal bestempelen, vind ik het juist een voordeel, want je kunt alle kanten van het klankspectrum goed aan.

De sound van vintage Yamaha CS synths bijvoorbeeld, doet de MatrixBrute verrassend goed. Iets als een TB-303 is lastiger, maar een Roland SH-101 gaat weer prima. Hij doet me klankmatig het meest denken aan een combinatie van een Korg Mono/poly, een Waldorf Pulse 2 en een DSI Pro 2, en da's een compliment. Het enorme pluspunt van het soundkarakter werd me pas echt duidelijk toen ik de MatrixBrute met andere instrumenten ging combineren. Waar een Moog of een MS-20 in een mix de neiging heeft om eens flink om zich heen te slaan en

Waren al mijn synths maar zo toegankelijk

als haantje de voorste alle frequenties in te pikken, is de MatrixBrute een heel sociale synth die in een mix perfect te plaatsen is. Een mooie voortzetting van het vintage karakter van de synth is de analoge effectensectie met reverb, chorus, flanger en bbd-delays. Daar gaat ie ook lekker zompig van klinken, en een aantal parameters is natuurlijk weer te moduleren.

Aandachtspuntjes

Ondanks alle positieve woorden tot nu toe heeft ook de MatrixBrute nog wel wat aandachtspuntjes. Zo is de manual lachwekkend oppervlakkig voor een synth als deze; hele delen worden amper genoemd, laat staan goed uitgelegd. Een pagina of vijftig erbij zou geen luxe zijn. Tip: bekijk vooral de Arturia instructievideo's.

De synth zelf werkte prima, maar bij gebruik van midi-sync en ingewikkelde meer-octaafs arpeggio's verslikte hij zich weleens. Daar zou een OS-update kunnen helpen. Dat je de noise soms hoort als de potmeter op 0 staat, is simpelweg hardware-overspraak. De oplossing is dan om de filterselectieswitches helemaal op off te zetten.

De patchselectie is niet instant: het duurt een seconde voordat de nieuwe patch is geladen, en dat is net te lang. Ook moet je altijd een nieuwe noot spelen om 'm te horen: je kunt niet een toets ingedrukt houden en snel scrollen.

Jammer is ook dat bepaalde functies alleen in de bijgeleverde software te bedienen zijn, waaronder de sync-selectie, en local-on en -off. De synth nodigt nu juist uit om lekker

zonder computer aan de gang te gaan, en dat soort dingen wil je eigenlijk gewoon op de synth zelf kunnen veranderen. Net voor het inleveren van de recensie leerde ik van Arturia overigens dat de local-selectie ook met een midi-CC-parameter instelbaar is (controller 122, value 0 en value 127). Zet dat dan in de manual! Het zijn kleine dingetjes, maar ze zouden het leven van de MatrixBrute-eigenaar veraangenamen.

Conclusie

Voor wie is de MatrixBrute? Twee types komen onmiddellijk in gedachten: sound-designers/experimentalisten, die de synth als hart kunnen gebruiken voor een euro-rack-systeem en helemaal los kunnen gaan, en types als ikzelf, die gek zijn op arpeggiators, sequencers en time-based effecten en totaal kunnen freaken met alle aan midiclock gesyncte modulatiemogelijkheden. Voor hen is de MatrixBrute een bijna noodzakelijke aankoop. Ik kan me eigenlijk niet voorstellen dat iemand er niks mee kan, maar bijna 2.400 euro is natuurlijk een smak geld voor een monosynth. Kortom, Arturia heeft een voltreffer gescoord, en ik zit inmiddels stiekem naar mijn vintage synths te loeren. Welke kan de deur uit om een MatrixBrute mogelijk te maken? Want man, wat heb ik me de afgelopen maand vermaakt met deze synth in de studio! ■

HET OORDEEL

- + • enorm uitgebreide, goed klinkende synth
- • sommige functies alleen bedienbaar via editor

